

Houd kwalitatief goede ziekenhuizen overeind

Petitie aangeboden door Gemeenten met een Regionaal Ziekenhuis

De zorg in regionale of algemene ziekenhuizen staat onder grote druk. Van Sneek tot Heerlen en van Zoetermeer tot Zutphen worden belangrijke afdelingen of zelfs complete ziekenhuizen gesloten. Als gemeenten met een regionaal ziekenhuis roepen wij op om kwalitatief goede regionale ziekenhuizen overeind te houden. Deze ziekenhuizen moeten hun begroting kunnen dekken en in alle rust verplegend personeel kunnen opleiden, rekruteren en behouden.

We moeten er daarbij voor waken dat de financiering van zorg niet alleen voor de instelling efficiënt is, maar dat deze ook voor de overheid, maatschappij en burgers effectief is. Het voorkomen van verdere schaalvergroting en concentratie in de reguliere ziekenhuiszorg draagt volgens de nieuwste inzichten bij aan een oplossing voor de problemen rondom personeel, overmatige drukte (wachlijsten) en kosten in de zorg.

Vanuit de Tweede Kamer is naar onze mening snelheid van handelen nodig want, hoewel controversieel verklaard door de Tweede Kamer, gaan de ontwikkelingen rondom afschaffing van de 45-minutennorm gewoon door. De begroting VWS staat meteen na het kerstreces op de agenda van de Tweede Kamer, en dat is dan ook het moment om de breed gedragen beloften van programma's, verkiezingsdebatten en campagne gestand te doen en de aangenomen motie over de beschikbaarheidsgelden te effectueren.

1

Van Sneek tot Heerlen en van Zoetermeer tot Zutphen worden belangrijke afdelingen of zelfs complete ziekenhuizen gesloten. Het verdwijnen van ziekenhuizen in stad of regio is het gevolg van concentratiebeleid. Misschien is het niet de bedoeling van het demissionaire kabinet om te sturen op minder ziekenhuizen, maar het verdwijnen van ziekenhuizen, spoedeisende hulpen of afdelingen verloskunde is wel het logische gevolg van een financieringssysteem dat stuurt op schaalvergroting zonder aandacht voor de gevolgen daarvan.

2

In een poging te bezuinigen op de zorg wordt te weinig onderscheid gemaakt tussen 5-10% hoog specialistische ziekenhuiszorg, die gebaat is bij artsen met specifieke ervaring, en 90-95% reguliere ziekenhuiszorg, die volgens onderzoek veel beter en goedkoper af is in de nabijheid van patiënt en familie.

3

In een poging om personeel efficiënter te laten werken, wordt onvoldoende rekening gehouden met de gevolgen van concentratie op de ambulancezorg, de werkdruk voor bestaand personeel en de uitstroom van toch al schaarse verpleegkundigen die toch al vaak een hoge werkdruk ervaren en vaak niet wensen te verhuizen voor hun werk. We kampen in de zorg met een enorm personeelstekort en de voortdurende onzekerheid voor verpleegkundigen in regionale ziekenhuizen draagt eerder bij aan het probleem dan aan de oplossing. Iedere reguliere verpleegkundige die nu uit de zorg vertrekt is er eentje te veel, daarbij kost het vertrek van een werknemer een zorgorganisatie en daarmee maatschappij volgens Porres gemiddeld 42.000 euro.

4

Terwijl voor een ziekenhuisorganisatie schaalvergroting in het huidige financieringssysteem zorgt voor een gezondere financiële balans, is dat voor de maatschappij niet zo. Uit onderzoek van de ACM en Nederlandse economen blijkt dat fusies en schaalvergroting de zorg duurder maken zonder een positief effect op kwaliteit of toegankelijkheid. Dit sluit aan bij internationaal onderzoek waarbij schaalvergroting in de acute zorg door concentratie geen voordelen biedt voor kosten, kwaliteit of personeelstekort. De schaalvergroting zorgt daarbij vervolgens ook nog voor een verdringing van basis medisch specialistische zorg, de zorg die voor de grootste groep patiënten van belang is.

5

Academisch onderzoek uit o.a. Denemarken, Engeland en Ierland laat ons daarbij zien dat jarenlange concentratie en schaalvergroting van de reguliere zorg ons meer gekost dan het heeft opgeleverd. Met meer centrale sturing en concentratie van (acute) zorg is de ziekenhuiszorg in Denemarken volgens het recent rapport van Gupta Strategists, 35% duurder, werken er 52% meer mensen, is het aantal ligdagen 50% langer en is het aantal SEH-bezoeken 75% hoger. Zelfs wanneer schaalvergroting voor de instelling positief kan lijken, lopen de kosten in de rest van de zorgketen (o.a. huisarts, VVT, ambulance) en voor de maatschappij op.

6

Zutphen en Zoetermeer laten zien dat de overname van een regionaal ziekenhuis door een groter ziekenhuis met financiële uitdagingen, het nog lastiger maakt om te sturen op de kwaliteit en zorgvraag van stad en regio. De nadruk komt (nog meer) te liggen op een sluitende business case in plaats van de zorgen van inwoners.

7

Het is belangrijk om politieke keuzes te maken, in plaats van te volharden in de gedachte dat concentratie en schaalvergroting onvermijdelijk zijn. Het eerlijke verhaal is dat we voor de nabijheid van zorg niet volledig op de markt kunnen vertrouwen. "Wie betaalt bepaalt", stelt Ziekenhuisdirecteur David Jongen op 13 september 2023 in Dagblad De Limburger en dat geeft te denken over de gebrekkige macht van de publieke zaak in de beslissingen over het open houden van ziekenhuizen of zelfs bij het opstellen van abstracte normen binnen het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ).

8

Het publieke belang moet zwaarder wegen. Burgemeesters moeten nu letterlijk in de krant lezen dat het ziekenhuis in hun stad dicht gaat, terwijl de Algemene Maatregel van Bestuur over de Acute Zorg voorschrijft dat gemeenten bij beslissingen over veranderingen in de acute zorg tijdig worden "betrokken". Vele moties en Kamervragen verder gaat het nog steeds fout. "Informereren" en actief "betrekken" lopen daarbij nog al eens door elkaar en burgemeesters worden te vaak met voldongen feiten geconfronteerd. Argumenten vanuit het perspectief van gemeente en inwoners krijgen niet de aandacht die ze verdienen; zowel op medisch en personeelsvlak als qua bereikbaarheid en leefbaarheid Regionale ziekenhuizen zijn een zaak van leven en dood; zeker bij bevallingen en verloskunde. Ze vormen één van de belangrijkste voorzieningen voor inwoners van stad en regio en dragen ontzettend bij aan de economische ontwikkeling, het vestigingsklimaat en het tegengaan van zorgongelijkheid. Elke Regio Telt.